

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 34.

V Ljubljani, 23. velikega srpana 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Nekaj misli k skupščini v Radovljici.

I. Učitelji naj postanejo uradniki 8. — 11. činovnega razreda s povsem istimi pravicami do pokojnine, do raznih doklad, in tudi do — uniforme.

II. Učiteljice so enakopravne z učitelji. Proč s celibatom tovarišic! Proč pa tudi neopravičljiva mlačnost do skupnega dela!

III. Vsak slovenski učitelj in slovenska učiteljica mora biti član „Zaveze“ ter podpirati vsestransko njeno delovanje. Kdor ni član iz brezbriznosti ali celo nasprotstva, naj se ignorira vsepovsod.

IV. „Slomškarija“ je največja sramota slovenskega učiteljstva. Člani imenovanega protiučiteljskega društva ponižujejo, računajoč na momentani položaj v deželi, s svojim vedenjem napram duhovništvu samostojnost in ugled celokupnega učiteljstva. Ogibljimo se vsepovsod nevarnih pismonoš!

V. Delokrog krajnih šolskih svetov naj se zakonitim potom omeji. Proč s krajnimi šolskimi nadzorniki, proč s to, učiteljski ugled tako ponižujočo napravo. Učila naj preskrbujejo vsem šolam okrajni šolski sveti. Krajni šolski sveti naj nimajo nikake pravice do terno-predlogov.

VI. Proč s tajnimi kvalifikacijami! Proč z nadzorovanjem predpisanih verskih vaj! Proč s korporativnimi sprejemi raznih duhovniških avtoritet! Umazana cunjica — predpodoba smrdljivega „Domoljuba“ — ki je vihrala za neke okrajne učiteljske skupščine na Gorenjskem s farovškega hleva — naj ostane v večnem spominu! Učiteljstvo naj skrbi, da se državni poslanec dr. Žitnik, ki s svojo imuniteto krije „Domoljubove“ lumparije, vsepovsod po deželi sprejema s primerno slovesnostjo.

VII. Srčna hvala zastopnikom učiteljstva v okrajnih šolskih svetih, ki se zavedajo svoje dolžnosti. Zahtevamo vsakoletnega poročila o delovanju! Kadar gre za krivično ali pa pretirano ustrahovanje učiteljstva, je uporabljati vse moči, tudi o b s t r u k c i j o, v korist prizadetega kolega. V okrajnih šolskih svetih morajo biti učitelji neustrašni, neuklonljivi zagovorniki. Kdor je lasten koristolovec, kdor je vdani kavalir navzgor — proč z njim!

VIII. „Zaveza“ naj nemudoma ukrene vse potrebno, da se bodo vršili že s prihodnjim šolskim letom redni večerni sestanki učiteljstva z učiteljskimi kandidati višjih letnikov. Ti večeri naj bi seznanjali prihodnje kolege naše s spretnim uradovanjem v šoli, poučili pa naj bi jih tudi o vsem, kar je učitelju nujno potreba vedeti za uspešno izvenšolsko delo. Kako se ustanovi

zadruga, posojilnica, bralno in pevsko društvo — vse to bi moral imeti učitelj v malem mezineu. Učiteljska centrala v Ljubljani naj ima v pregledu na podlagi zanesljivih dat gospodarski in politični položaj vsake šolske občine. Ko bi absolvirani učiteljskiščenik dobil gotovo mesto, bi se ga seznanilo natančno z razmerami dotičnega kraja, ter mu lahko tudi nasvetovalo — vpoštevajoč lokalni položaj dotične šolske občine — kako in na kakšen način prispe najlažje do — zasnovanih smotrov.

Koroške šolske razmere.

(Glas s Koroškega.)

31. številko Vašega cenjenega lista sem čital z velikim zanimanjem in to zaradi člankov o koroških šolskih razmerah in o naši šolski družbi. Dajte, gospod urednik, da še jaz izpregovorim nekaj malega o tej zadevi. Mislim, da sem kot koroški učitelj v to poklican. Nečem obširneje razpravljati o notranji uredbi utrakvističnih šol; saj ste svoj čas prijavili v Svojem cenjenem listu vrlo instruktiven članek, ki je izborno slikal vladajoči šolski sistem ter se o njem izrekla uničujoča sodba. Kdor pozna Prešernov Abecednik, ki služi na utrakvističnih šolah kot začetnica, ta se ne bo čudil, če izjavim, da je evropski škandal, da je v dvajsetem stoletju na ljudskih šolah v rabi taka knjiga. Skoro dve leti se začetniki ne učijo in ne čitajo nič drugega kot abecedo in suhoparnih stavkov. Uboga slovenska deca! Za to dejstvo ne vedo samo učitelji, ampak tudi šolske oblasti. A zakaj knjige ne izbacemo iz šol, zakaj ne uvedejo za nemški pouk Schreiner-Bezjakovih vadnic, ki bi mu zagotovile boljše uspehe, nego jih ima danes, ko je do skrajnosti verbalističen in neploden! Stvar je ta: Ako se uvede za nemščino moderna nazorna metoda, se mora nemški pouk strogo ločiti od slovenskega, in dočim je danes slovenščina tudi na nižji stopnji služila zgolj za tolmača pri nemškem pouku, bi se morala uvesti slovenska začetnica, in slovenščina bi prišla vsaj na nižji stopnji kolikortoliko do veljave. To pa seveda ne sme biti!

Danes se slovenščina smatra zgolj kot potrebno zlo in se od tretjega šolskega leta več ne uvaža. Še tiste tri slovenske ure, o katerih je zadnjič člankar govoril, so le bolj na papirju, ker se slovenščina na večini šol ne poučuje.

Istina je, da si ugodnejšega časa od sedanjega ne moremo želeti za strmoglavljenje vladajočega šolskega sistema, ako bi prvič bila mogoča skupna akcija vseh slovenskih krajnih šolskih svetov in drugič, ako bi imeli dovolj slovenskih učiteljev b r e z